

Školní vzdělávací program

Zpracovaný podle RVP PV

„DÍTĚ A SVĚT“

ZŠ A MŠ ZRAK

1 Identifikační údaje

Název školy: Základní škola a mateřská škola ZRAK

Adresa školy: nám. Míru 19, 120 00 Praha 2

IČO: 48133035

Kontakty: tel: 224 515 134, www.skolazrak.cz, info@skolazrak.cz

Ředitelka: PhDr. Martina Malotová, MBA

e-mail malotova@skolazrak.cz

Statutární zástupkyně ŘŠ: Mgr. Ivana Kokošková

e-mail kokoskova@skolazrak.cz

Zřizovatel školy:

Název: Hlavní město Praha

Adresa: 110 01 Praha 1, Mariánské náměstí 2

Kontakty: 236 002 428, posta@cityofprague.cz

Č.j.: 360/2026

Platnost ŠVP od 1. 9. 2026

Účinnost od 1. 9. 2026

Zpracovala: Mgr. Ivana Kokošková

ŠVP byl schválen pedagogickou radou: 25.8.2026

ŠVP byl schválen Školskou radou: 25.8.2026

Obsah

1. Identifikační údaje školy.....	1- 2
2. Obsah ŠVP pro PV.....	3
3. Charakteristika školy	4
3. Podmínky vzdělávání.....	4
4. Organizace vzdělávání.....	7
5. Charakteristika vzdělávacího programu	11
6. Vzdělávací obsah.....	13
7. Specifika vzdělávání dětí se zrakovým postižením.....	25
8. Evaluace školy.....	26
9. Závěrečná ustanovení.....	29

2 Charakteristika školy

Mateřská škola ZRAK (dále jen MŠ) zahájila svoji činnost dne 1. září 2026. Je součástí základní školy ZRAK, která je zřízena Hlavním městem Prahou.

Kapacita MŠ je 34 dětí ve věku od tří do sedmi let. O děti pečují speciální pedagogové a asistenti pedagoga podle potřeb vyplývajících z nastavených podpůrných opatření pro každé dítě individuálně. Dále je zajištěna péče ze strany provozních pracovníků, pracovníků školní jídelny, pracovníků pro úklid a správu budovy. MŠ poskytuje předškolní vzdělávání dětem se zrakovým postižením, dětem se souběžným postižením více vadami a dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání vychází z principů inkluzivního, podpůrného i individualizovaného přístupu. Budova školy je v místě s dobrou dopravní dostupností. Prostory, které patří k budově, zajišťují pro děti dostatek pohybu a jiných aktivit. Škola disponuje pozemky školního hřiště a školní zahrady. Třídní program je vypracován podle vstupní diagnostiky všech dětí a v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem. Vzdělávání probíhá podle Školního vzdělávacího programu "**DÍTĚ A SVĚT**".

Škola vytváří bezpečné, podnětné a orientačně přehledné prostředí, které podporuje samostatnost, rozvoj kompenzačních smyslů, sociálních kompetencí a připravenost dítěte pro další vzdělávání.

Součástí vzdělávání je:

- rozvoj prostorové orientace a samostatného pohybu,
- stimulace zbytkového zraku,
- rozvoj hmatu, sluchového vnímání a dalších kompenzačních smyslů,
- rozvoj komunikace,
- podpora sebeobsluhy a samostatnosti,
- využívání speciálních pomůcek a podpůrných opatření.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Škola disponuje:

- bezbariérovým a bezpečným prostředím,
- kontrastním značením prostor,
- vhodným osvětlením,
- haptickými a zvukovými orientačními prvky,
- speciálními didaktickými pomůckami,
- pomůckami pro stimulaci zraku,
- relaxačními a multisenzorickými pomůckami.

V mateřské škole se nachází tři třídy, kancelář a technická místnost. U třídy pro nejmenší děti je umístěna umývárna se dvěma dětskými záchody a jedním záchodem pro dospělé. Dále se zde nachází sprcha pro potřeby dětí, umyvadlo se dvěma pákovými bateriemi pro děti a umyvadlo s jednou pákovou baterií pro dospělé. Také má samostatnou šatnu pro děti. Zbylé dvě třídy mají společnou umývárnu a šatnu. V umýárně se nachází pět záchodů pro děti a umyvadlo s pěti pákovými bateriemi. V každé třídě jsou umístěna umyvadla se dvěma pákovými bateriemi. Třídy jsou situovány tak, aby zde měly děti prostor pro práci, odpočinek a svačinu. Kancelář je rozdělena na dvě místnosti. Nachází se zde zázemí pro pedagogy a paní uklízečku. V menší místnosti je zřízena kuchyňka pro zaměstnance.

Děti i zaměstnanci docházejí na oběd do přízemí, kde se nachází jídelna s kuchyní. Mateřská škola má pro svačiny i obědy vyhrazený čas, aby se nepotkávala v jídelně s dětmi a zaměstnanci základní školy. Všechny prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů. Třídy jsou vybaveny hračkami, pomůckami a materiály, které odpovídají individuálním potřebám dětí, děti k nim mají přístup. Jsou stanovena pravidla pro jejich používání. Hračky, pomůcky a materiály podporují naplňování cílů vzdělávání, jsou průběžně doplňovány, obměňovány.

3.2 Životaspráva

Dětem je poskytován pravidelný denní režim s dostatkem času na spontánní hru, relaxaci a pohybové aktivity. Režim dne respektuje individuální tempo dítěte a jeho specifické potřeby.

Dětem je podávána vyvážená strava dle hygienických a výživových norem a předpisů.

- pitný režim je zajištěn po celý den,
- děti do jídla nenutíme, úzce spolupracujeme s rodiči a postupně se snažíme jídelníček dětí rozšiřovat,
- vytváříme podmínky pro samostatnost dětí při stolování, podporujeme kulturu stravování,
- individuálně řešíme veškerá dietní omezení dětí, které se týkají stravy, popř. se vážou ke stanovené diagnóze,
- úklid a větrání místností zabezpečují správní zaměstnanci podle hygienických norem,
- velký důraz klademe na adaptační režim každého přichozího dítěte,
- dětem je umožněn dostatek pohybu – jak spontánního, tak řízeného pedagogem,
- dětem je dopřán dostatečný čas na jídlo a odpočinek, od pololetí předškolní děti a ty, které mají dlouhodobě sníženou potřebu spánku, po obědě odpočívají a pak se věnují klidovým činnostem,
- děti jsou každý den a dostatečně dlouho venku, program činností je přizpůsoben počasí.

3.3 Psychosociální podmínky

Pedagogové vytvářejí klima důvěry, bezpečí a respektu. Důraz je kladen na:

- pozitivní motivaci,
- podporu samostatnosti,
- individualizaci vzdělávání,
- partnerskou komunikaci,

- spolupráci s rodinou.

Naším cílem je vytvořit dětem klidné a bezpečné prostředí, snažíme se o jejich spokojenost a radost. Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Respektujeme individuální potřeby dětí, proto umožňujeme dětem, aby během dne měly možnost využít klidný koutek a rozhodnout se, zda se zúčastní společných činností nebo dají přednost individuální práci. V naší mateřské škole umožňujeme dětem si nosit po dohodě s učitelem plyšáky pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.

Všechny děti mají stejná práva a povinnosti, nikdo není upřednostňován. Dostávají jasné a srozumitelné pokyny. Osobní svoboda každého je respektována, ale děti i rodiče musí respektovat Řád mateřské školy i dohodnuté normy, snažíme se o úzkou spolupráci s rodinami dětí. Naše mateřská škola je otevřená, rodiče mají přístup do tříd i možnost podílet se na chodu školky či třídy.

Péče o děti je podporující, je počítáno s aktivní spoluúčastí dítěte při všech činnostech. Pedagogové se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, navozování vzájemného vztahu důvěry a spolupráce. Dále respektují potřeby jednotlivých dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Převažuje pozitivní hodnocení, pochvala, podpora dítěte nebát se pracovat samostatně, důvěřovat si.

V dětech je rozvíjena citlivost pro vzájemnou toleranci, přijímání, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu.

3.4 Organizace vzdělávání

Vzdělávání probíhá v menších skupinách s možností individuální podpory. Organizace dne zohledňuje potřebu orientace v prostoru a pravidelnosti.

- 7.00 – 8.20 – scházení dětí, ranní filtr, ranní hry, individuální práce
- 8.30 – 9.00 – komunikační kruh, ranní cvičení, individuální logopedická chvílka
- 9.30 – 10.00 – hygiena, svačina
- 10.00 – 11.00 – didakticky zaměřené činnosti vedené pedagogem, skupinové a individuální činnosti, práce s předškoláky, příprava na pobyt venku
- 11.00 – 12.00 – pobyt venku
- 12.00 – 13.00 – hygiena, oběd, příprava na odpočinek
- 13.00 – 14.30 – odpočinek (děti se sníženou potřebou spánku – klidové činnosti), jazyková a logopedická chvílka
- 14.30 – 15.00 – hygiena, svačina
- 15.00 – 17.00 – rozcházení dětí, hry, individuální činnosti, pobyt venku

3.5 Řízení školy a personální podmínky

Ředitelka vytváří funkční informační systém, jak uvnitř mateřské školy, tak navenek, podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního programu. Má jasnou vizi a strategii

rozvoje mateřské školy. Podporuje respektující spolupráci a prosociální vztahy mezi všemi zaměstnanci předškolního vzdělávání. Provádí systematické hodnocení zaměstnanců, poskytuje jim zpětnou vazbu v rámci individuálních pohovorů během školního roku a na jejich základě společně s nimi plánuje profesní rozvoj. Umožňuje pedagogům a asistentům vzdělávací kurzy, náslechy ve třídách, v jiných mateřských školách a samostudium. Realizuje pravidelnou autoevaluační činnost zahrnující všechny stránky chodu školy. Výsledky autoevaluace využívá k dalšímu rozvoji mateřské školy.

Vedení mateřské školy je založeno na spolupráci všech zúčastněných. Personální struktura je vypracována s ohledem na zajištění hlavní činnosti, která je dána zřizovací listinou. Tato struktura vymezuje povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků.

Pedagogický tým tvoří:

- učitelé - speciální pedagogové,
- asistenti pedagoga.

V naší mateřské škole usilujeme o to, aby učitel respektoval individuální potřeby všech dětí. Dle možností dětí je zapojoval do rozhodování o věcech, které se jich týkají. Poskytoval dětem příležitosti vyjádřit svůj názor. Pedagog ve spolupráci s asistenty provádí třikrát ročně pedagogické diagnostikování, při kterém průběžně sleduje, zaznamenává a vyhodnocuje individuální pokroky dětí v jejich rozvoji a učení. Výsledky využívá pro plánování a další práci. Využívá formativní přístup, podporuje sebehodnocení převážně v individuální činnosti. Věnuje pozornost prevenci rizikového chování. Využívá vzdělávací strategie, které vedou k naplňování cílů předškolního vzdělávání. Spolupracuje s dalšími členy týmu a sdílí s nimi své poznatky a zkušenosti. Domlouvá se převážně se zákonnými zástupci na společném postupu podpory dítěte při jeho výchově, vzdělávání a plynulém přechodu do základní školy. Plánuje a realizuje vzdělávání dle individuálních a specifických potřeb dětí a podle třídního vzdělávacího programu (TVP), který vychází ze školního vzdělávacího programu „Dítě a svět“. Zapojuje děti do plánování témat a vzdělávací nabídky dle jejich individuálních možností. Koordinuje svoje pedagogické působení s asistentem pedagoga tak, aby mohl sám poskytovat individuální podporu. Umožňuje dítěti vybrat si činnost, respektuje jeho tempo, poskytuje mu dostatek času pro dokončení činnosti. Pedagogové průběžně rozvíjejí své kompetence v oblasti práce s dětmi se zrakovým postižením.

3.6 Spoluúčast rodičů

Škola aktivně spolupracuje s rodiči a zákonnými zástupci. Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči je oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění, pochopení, respekt a ochota ke spolupráci. Pedagogové sledují individuální a speciálně vzdělávací potřeby jednotlivých dětí i jejich rodin a respektují je; podporují rodinnou výchovu a nabízí rodičům poradenské služby, odbornou literaturu v otázkách výchovy a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Škola s rodiči spolupracuje při plnění TVP.

S rodiči je konzultován IVP a speciálně pedagogická péče, rodiče mají možnost nahlédnout do diagnostických listů dítěte. Během konzultací informujeme zákonné zástupce o vhodném výběru základní školy dle individuálních potřeb dětí a ve spolupráci s SPC. Spolupráce s rodinou je vedena tak, aby rodiče vnímali školu

jako partnera a ve spolupráci vytvářeli takové vzdělávací podmínky, které respektují individuální a speciální vzdělávací potřeby dětí.

Spolupráce s rodiči probíhá formou: denní individuální konzultace, třídní schůzky, dotazníkové a anketní šetření, představování prací a výstupů dětí rodičům (besídky pro rodiče), besedy pro rodiče, společná účast na různých programech a akcích mateřské školy. Informace jsou rodičům podávány ústně, písemně, v aplikaci ŠkolaOnline i na webu školy. Respektujeme, že rodina je prvotní, škola na její výchovu navazuje.

4 Organizace vzdělávání

Děti jsou do mateřské školy přijímány na základě přijímacího řízení-zápisu do mateřské školy, který se koná pravidelně v jarních měsících roku – termín je vždy včas oznámen na webových stránkách i na vývěskách školy. S ohledem na velký zájem o umístění dětí ve škole jsou po dohodě se zřizovatelem stanovena kritéria pro přijetí, která jsou zveřejněna společně s termínem zápisu. Do mateřské školy jsou přijímány především děti se speciálními vzdělávacími potřebami, na základě doporučení poradenského pracoviště a doporučení pediatra nebo lékařského specialisty. V případě uvolnění místa v mateřské škole je možné přijetí dítěte v průběhu školního roku kdykoliv. K adaptaci jednotlivých dětí na prostředí mateřské školy je přistupováno po dohodě s rodiči individuálně.

V mateřské škole jsou vzdělávány, v souladu se školským zákonem, děti: se zdravotním postižením (s LMP, se smyslovým postižením, s narušenou komunikační schopností, se souběžným postižením – s více vadami), se zdravotním znevýhodněním (zdravotním postižením), se sociálním znevýhodněním (rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením). Dle školského zákona se tu mohou vzdělávat děti nadané i děti od dvou let. Při realizaci jejich vzdělávacího programu se přihlíží k individuálním možnostem každého dítěte. Děti jsou vedeny k osvojování specifických dovedností a návyků, vzhledem k danému postižení; jsou seznamovány a učeny využívat kompenzační a reedukačních pomůcky a didaktické materiály, děti mají zajištěný zvýšený bezpečnostní dohled pedagogů, pokud to potřebují. Pokud je v důsledku krizových nebo mimořádných opatření MŠ uzavřena, bude probíhat výuka distančním způsobem u dětí, které plní povinnou školní docházku (děti v předškolním věku a děti s odkladem školní docházky). Distanční výuka bude probíhat prostřednictvím e-mailové komunikace. Zákonným zástupcům dětí, kteří nemají přístup k internetu, budou úkoly připravovány vytištěné a po předchozí domluvě si je budou moci vyzvednout v MŠ.

V jednotlivých třídách je zpracováván Třídní vzdělávací program (dle Školního vzdělávacího programu), který respektuje věkové složení, individuální a věkové potřeby dětí, jejich zájmy, záliby a zaměření třídy. Metody a formy práce respektují složení skupiny, zvláštnosti dětí, pedagogický styl učitelky.

Hlavní dokumenty MŠ: Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, Zřizovací listina, Školní vzdělávací program, Školní řád mateřské školy, Provozní řád školy, Směrnice a pokyny ředitele školy, Zápisy z pedagogických a provozních porad, Kniha úrazů, Vnitřní platový předpis, Hospodářská dokumentace, Protokoly a záznamy o provedených kontrolách.

Vnitřní informační systém: osobní rozhovor, nástěnka, mini porady, porady vedení školy, pedagogické a provozní porady.

Vnější informační systém: webové stránky, informace pro rodiče (v šatnách), individuální rozhovory s rodiči, podklady pro výroční zprávu, výkazy, spolupráce se zřizovatelem, spolupráce s jinými organizacemi. Počet dětí ve třídě odpovídá legislativním požadavkům a potřebám bezpečného vzdělávání dětí se zrakovým postižením.

Součástí vzdělávání jsou:

- individuální reedukační činnosti,
- rozvoj orientace a mobility,
- zraková stimulace,
- multisenzorické aktivity,
- pobyt venku,
- spolupráce se SPC.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

Naše vize je vytvořit podporující prostředí, kde každé dítě může rozvíjet svůj potenciál, poznávat hravou formou svět kolem nás a cítit se bezpečně a respektováno.

5.1 Zaměření školy

Vzdělávací program je zaměřen na:

- rozvoj osobnosti dítěte,
- podporu samostatnosti a sebeobsluhy,
- rozvoj komunikačních dovedností,
- rozvoj kompenzačních mechanismů,
- sociální začleňování,
- přípravu na vstup do základního vzdělávání.

5.2 Dlouhodobé cíle

Cílem vzdělávání je:

- podporovat osobní rozvoj a individuální možnosti každého dítěte,
- rozvíjet schopnost orientace v prostoru,
- posilovat samostatnost,

- vytvářet pozitivní vztahy,
- podporovat zdravé sebevědomí,
- rozvíjet schopnost komunikace a spolupráce.

5.3 Metody a formy práce

Ve vzdělávání jsou využívány:

- prožitkové učení,
- multisenzorické aktivity,
- situační učení,
- individuální podpora,
- strukturované činnosti,
- hra jako základní prostředek učení,
- alternativní i augmentativní komunikace dle potřeb dítěte.

5.4. Vzdělávací strategie, které jsou využívány k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

V naší mateřské škole se vzdělávají také děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí. Plně si uvědomujeme, že potřebují podporu učitele i asistenta pedagoga při osvojování českého jazyka, aby se necítily ve znevýhodněné pozici. Proto věnujeme zvýšenou pozornost tomu, aby těmto dětem byla poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Jednou týdně zařazujeme do týdenního programu logopedické chvílky. Zvýšenou pozornost dětem, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí věnuje i asistent pedagoga, který s pedagogy přizpůsobuje didaktické postupy při osvojování si českého jazyka.

Čtenářská gramotnost

V naší mateřské škole se snažíme děti seznamovat zejména s obrázkovými knihami formou prohlížení, vkládáním obrázků do knihy, četbou pohádek před spaním, využíváme zvukové pomůcky (audioknihy a nahrávky), které dětem pomohou slyšet správnou výslovnost a intonaci, zapojujeme hmatové aktivity, jako je používání magnetických písmen, písmen z pěny nebo písmen na kartičkách, používáme knihy s velkými obrázky a jednoduchým textem, dramatizaci příběhů pomocí loutek. Důležitá je také pozitivní motivace, ocenění. Čtený text doprovázíme námi vytvořenými obrázky tak, aby i tyto děti porozuměly čtenému textu, efektivně zpracovávaly informace a získaly tím vstřícný vztah ke čtení a další předpoklad pro rozvoj čtenářství a čtenářské gramotnosti. Čtenářská gramotnost u dětí se specifickými potřebami vyžaduje přizpůsobení metod a aktivit tak, aby odpovídaly jejich individuálním potřebám a schopnostem.

Matematická gramotnost

Matematická gramotnost je důležitá pro rozvoj základních matematických dovedností a logického myšlení u dětí s různými vzdělávacími potřebami. Matematická gramotnost by měla rozvíjet děti k uplatnění získaných vědomostí, dovedností, návyků, postojů a hodnot při řešení nejrozličnějších úkolů a životních situací s využitím matematického jazyka. Proto vedeme děti k rozpoznání matematické situace v různých kontextech, souvislostech a životních situacích, k volbě a využívání matematického jazyka při jejich popisu, řešení a vyvození závěrů. Používáme vizuální pomůcky, jako jsou obrázky, diagramy a grafy, to může dětem pomoci lépe pochopit abstraktní matematické pojmy. Klíčové v naší MŠ je přizpůsobit výuku individuálním potřebám každého dítěte. Proto používáme speciálních vzdělávacích materiálů a techniky, které odpovídají jejich schopnostem a stylu učení. Využíváme vzdělávací aplikace a interaktivní tabule a tím zapojujeme efektivním způsobem děti k učení. Ukazujeme dětem smysluplnost učení a umožňujeme jim zažít radost z úspěšně vyřešené situace. Rozvoj matematické gramotnosti je nedílnou součástí očekávaných výsledků učení. Matematickou gramotnost rozvíjíme prostřednictvím vhodně zvolené vzdělávací strategie.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou základní dovednosti a schopnosti, které děti získávají během vzdělávání a které jsou nezbytné pro jejich úspěšný osobní a profesní život. U dětí s postižením přizpůsobujeme klíčové kompetence jejich specifickým potřebám a schopnostem.

Klíčové kompetence k učení

Děti se učí, jak se učit, což zahrnuje schopnost plánovat, organizovat a hodnotit své vlastní učení. Učí se vyhledávat a zpracovávat informace a aplikovat je v praxi, přičemž se zohledňují jejich individuální potřeby a tempo. Snažíme se, aby děti byly otevřené k objevování a poznávání světa kolem sebe. Mohly dle svých schopností vyhodnocovat své pokroky v učení a tím rozvíjet i své kritické myšlení.

Klíčové kompetence komunikační

Vedeme děti k tomu, aby schopnsrozumitelně a efektivně komunikovaly, vyjadřovaly své myšlenky a názory, naslouchaly druhým a využívaly různé komunikační prostředky. U dětí s postižením často využíváme alternativních a augmentativních komunikačních metod, jako jsou obrázkové karty nebo komunikační zařízení.

Klíčové kompetence k občanství a udržitelnosti

Učíme děti pomocí různých metod aktivně se zapojovat do občanského života, chápat společenské normy a hodnoty, přispívat k udržitelnému rozvoji společnosti. Děti se učí komunikovat, dle svých individuálních možností, o svých právech a povinnostech, o ochraně životního prostředí a o významu udržitelného rozvoje. Děti učíme pomocí různých metod (augmentativních), aby vyjadřovaly své myšlenky, prožitky a zkušenosti. Aby se učily komunikovat v běžných situacích s dětmi i s dospělými. Projevovaly se kultivovaně, v souladu se základními pravidly komunikace.

Klíčové kompetence osobnostní a sociální

Vedeme děti k tomu, aby rozvíjely svou osobnost, zvládaly emoce, spolupracovaly s ostatními, učily se dle svých individuálních možností řešit konflikty a respektovat odlišnosti. Rozvíjíme u dětí sebereflexi, empatii, asertivitu a týmovou práci, přičemž klademe důraz na individuální podporu a rozvoj sociálních dovedností. Pomáháme dětem chovat se v souladu se základními pravidly soužití a myšlenkami udržitelného rozvoje.

Klíčové kompetence k podnikavosti a pracovní

Podněcujeme děti k tomu, aby byly schopné projevit iniciativu, kreativitu, plánovat a realizovat projekty a efektivně pracovat v týmu. Děti učíme dle individuálních možností, jak být podnikavé, jak plánovat a organizovat práci, a jak spolupracovat s ostatními na dosažení společných cílů. Pomáháme dětem objevovat samo sebe, navazovat vztahy s ostatními.

Klíčové kompetence k řešení problémů

Vedeme děti za podpory různých metod a individuálního přístupu, ke schopnosti identifikovat problémy, analyzovat je, hledat a navrhnout řešení a rozhodovat se na základě získaných informací. Učíme děti kritickému myšlení, logickému uvažování a rozhodovacím dovednostem, přičemž se zohledňují jejich individuální schopnosti. Rozvíjíme u dětí jejich nápady. Podporujeme je při využívání příležitostí, reakcí na změny a vytváření základů pracovních dovedností i vztahu k práci.

Klíčové kompetence kulturní

Rozvíjíme u dětí dle různých speciálních metod schopnost chápat a respektovat kulturní rozmanitost, aktivně se zapojovat do kulturního života a využívat kulturní zdroje. Děti seznamujeme s různými kulturami, tradicemi a hodnotami. Pomáháme dětem poradit si v běžných situacích, pracovat s chybou, zpracovávat informace. Reflektovat bezprostředně prožité situace.

Klíčové kompetence digitální

Učíme děti efektivně využívat digitální technologie, vyhledávat, hodnotit a využívat digitální informace. Seznamujeme je s jednoduchými zvukovými digitálními pomůckami. Dětem ukazujeme základy práce s počítačem a podporujeme komunikaci prostřednictvím vhodných digitálních nástrojů pro učení. Rozvíjíme u nich bezpečné návyky při používání technologií.

5. 5 Nastavení procesu pedagogického diagnostikování

Při vzdělávání dětí se specifickými potřebami vycházíme převážně z vlastních poznatků a získaných informací od rodičů, lékařských zpráv, ze spolupráce a zpráv od PPP a SPC, odborné literatury, dalšího vzdělávání a v neposlední řadě pro nás velmi důležitého pozorování a vlastního diagnostikování dětí v průběhu školního roku. To zahrnuje pozorování, záznamy o vývoji dětí. Hodnotíme rozvoj a učební pokrok každého dítěte. Písemně zaznamenáváme (vstupní informace o dítěti, jeho adaptaci na prostředí, herní aktivity dítěte, úroveň komunikace a jazykový projev, sebeobslužné dovednosti, rozumové znalosti a projevy, výtvarné a pracovní

dovednosti, zručnost, tělesnou vyspělost a zdatnost, chování a jednání dítěte ve vztahu k druhé osobě, jazykové, čtenářské, matematické dovednosti a klíčové kompetence), vedeme portfolia s pracovními listy, kresbou, výtvarnými pracemi a diagnostická portfolia.

6 Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah vychází z RVP PV a je přizpůsoben potřebám dětí se zrakovým postižením. Obsah předškolního vzdělávání vychází ze čtyř základních oblastí. Zaměřujeme se na to, aby děti před nástupem do základní školy tyto oblasti zvládly dle svých individuálních možností.

6.1 Vzdělávací oblasti:

Dítě a jeho tělo

Cílem je osvojit si zdravý životní styl. Podporovat fyzickou pohodu dítěte, zlepšit tělesnou, pohybovou a zdravotní kulturu. Přiměřeně, s ohledem na specifické potřeby dítěte, rozvinout pohybové a manipulační dovednosti, upevnit si zdravé životní návyky a postoje.

Tělo, smysly a biologické potřeby:

- orientovat se na svém těle, pojmenovat jeho části a znát jejich funkce,
- zachovávat správné držení těla,
- rozlišovat svět pomocí všech smyslů,
- naplňovat své biologické potřeby.

K dosažení cílů využíváme protahovací i posilovací cviky, které zařazujeme do ranního cvičení. Střídáme pohybové a klidové činnosti. Upevňujeme u dětí fyzický rozvoj a pohybový rozvoj, orientaci v prostoru, pohybovou koordinaci, hrubou motoriku, jemnou motoriku, koordinaci oko ruka, oko noha. Pohybové hry a činnosti zaměřujeme na seznamování se s vlastním tělem, pojmenovávání jeho částí, včetně vzájemných vztahů a funkcí, i postupné rozeznávání detailů. Rozšiřujeme postupně, dle individuálních schopností dětí, slovní zásobu dětí při pojmenovávání částí těla (rameno, paže, loket, koleno, chodidlo, pata, názvy prstů, čelo, krk, břicho) a vnitřních orgánů (srdce, mozek, plíce, žaludek, střeva). Učíme děti rozeznávat vzájemné vztahy mezi částmi vlastního těla dítěte (na hlavě máme uši, nos, pusku, oči, ale i tváře, čelo, bradu a rty, hlavu máme na krku). Při pohybových hrách a cvičeních podporujeme orientaci v tělesném schématu dítěte.

Pohyb, hrubá a jemná motorika

V naší mateřské škole si velmi dobře uvědomujeme, jak jsou pro děti se specifickými potřebami důležité pohybové dovednosti. Mateřskou školu navštěvuje většina dětí, které mají často problémy jak s jemnou, tak i s hrubou motorikou. Proto se již od samotného nástupu do mateřské školy snažíme, za spolupráce rodičů a lékařů, zdokonalovat u dětí pohybové dovednosti, jemnou a hrubou motoriku. Na tyto dovednosti se zaměřujeme po celou dobu pobytu dětí v MŠ. Z těchto důvodů se snažíme vytvářet dětem příznivé podmínky a poskytujeme jim prostor, čas a pomůcky pro pohybové činnosti. Podporujeme přirozený pohyb dětí, který

rozvíjí tělesnou zdatnost a obratnost, zdokonaluje hrubou a jemnou motoriku, orientaci v čase a prostoru. Využíváme různé formy her a pohybových činností pro posilování osobnostních vlastností a postojů i prosociálního chování dětí.

Grafomotorika

je soubor účelně vykonávaných pohybů, které umožní dítěti graficky se projevovat. Odvíjí se od dobře uvolněné paže a ruky i posílených svalů prstů. Tyto dovednosti jsou důležité pro správné držení kreslicího a psacího náčiní i pro přiměřený tlak na něj. Nabízíme dětem různorodé činnosti, které podporují zdokonalování jemné motoriky. Zařazujeme manipulativní činnosti s různými materiály (mačkání a trhání papíru, válení a koulení plastelíny, keramické hlíny, hnětení těsta). Podporujeme děti v činnostech, při kterých zpřesňují jemnou motoriku a spontánně uvolňují rameno, loket a zápěstí (přenášení materiálů špetkovým úchopem, manipulace s pinzetami a kolíčky na prádlo, kresba na velkou plochu, kresba ve stoje a v kleče, kresba prstem do písku, mouky, sněhu). Pro grafické vyjádření nabízíme dětem i netradiční pomůcky (klacíky, molitanové houbičky, barva nanesená na kolech autíčka, na provázku). Zařazujeme psychomotorická cvičení, která napomáhají k rozvoji grafomotorických dovedností.

Fyzická zdatnost

Podporujeme u dětí fyzickou zdatnost tím, že nabízíme dětem činnosti podporující jejich odolnost (pobyt v přírodě). Chůze v přírodě, honičky, zdolávání překážek, cvičení na stanovištích. Nabízíme dětem hry a činnosti, které jim umožňují koordinovat lokomoci a udržovat stabilitu. Podporujeme spontánní všestranný pohyb dětí. Pro pohyb využíváme přírodní prostředí (hry v lese, běh mezi stromy, lezení přes kameny). Připravujeme ve vnitřním i venkovním prostředí nabídku pohybových činností. Podporujeme děti ve vlastním vytváření překážkových drah, nabízíme jim rozmanité nářadí, náčiní a jiné pomůcky. Vedeme děti k vzájemné pomoci při přípravě i v průběhu pohybových činností.

Ochrana zdraví

V předškolním vzdělávání je velmi důležitý nácvik hygieny u dětí, protože si v tomto období děti vytváří hygienické návyky pro celý život. Z hlediska hygieny a péče o zdraví je potřebné znát své tělo i funkce jeho jednotlivých částí. Zvnitřnění základních hygienických návyků a automatizace jejich provádění jsou důležitou součástí rozvoje dítěte v předškolním věku. Proto v naší mateřské škole využíváme preventivních programů a spolupracujeme s odborníky v oblasti zubní hygieny, které dětem formou her vysvětlují základy správného čištění zubů. Využíváme rituály, strukturovaného učení a tím cíleně děti podporujeme v péči o osobní hygienu a porozumění jejímu významu (mytí a utírání rukou, česání vlasů, používání toaletního papíru a splachovacího zařízení, používání kapesníku). Jdeme dětem příkladem při uplatňování dalších základních hygienických návyků (kýchání a kašlání se zakrytými ústy). Reagujeme na vzniklé situace a vysvětlujeme dětem nutnost dodržování hygienických zásad (výměna znečištěného oblečení).

Dítě a jeho psychika

Cílem je podporovat duševní pohodu dítěte, jeho psychickou zdatnost a odolnost, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznání a myšlenkových procesů a funkcí, fantazie, představivosti citů a vůle.

Zaměřujeme se na oblasti:

Poznávací schopnosti

Pozornost, soustředění, paměť (sluchová, zraková, čichová, hmatová, pohybová, chuťová, slovní, větná), krátkodobá – střední – dlouhodobá, vnímání (zrakové, sluchové, hmatové, čichové, chuťové, kinestetické), tvořivost, vynalézavost, fantazie, rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování, základní matematické představy, pojmy číselné a početní operace, geometrické tvary, třídění, časoprostorová orientace, prostorová orientace, rozvoj jazykových schopností, rozvoj kreativity a fantazie, řešení problémů, učení, rozvoj sociálních dovedností (spolupráce ve skupině, empatie a porozumění). K dosažení cílů využíváme: přímé pozorování kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností, motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností, konkrétní operace s materiálem, spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty, smyslové hry, námětové hry a činnosti, hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii, řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant, hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti, činnosti zaměřené na vytváření pojmů a osvojování poznatků, činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů, hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině, počítání, třídění, stavění staveb, skládání puzzle.

Sebepojetí, autonomie a emoce

Sebeovládání a přizpůsobivost, sebevědomí, sebeuplatnění (pravidelně chválíme děti za jejich úspěchy, vystavujeme práce dětí, podporujeme samostatnost, spolupráci s ostatními, kreativní činnost, sebehodnocení, rozhodování, vůli, vytrvalost, city a jejich projevy). Respektujeme individuální specifika dítěte v rychlosti a rozsahu osamostatňování. Podporujeme osamostatnění tím, že nabízíme dítěti otevřený vztah s pedagogy jako bezpečný most do dětského společenství a k získání autonomní role dítěte ve skupině. V průběhu školního roku sledujeme, jak dítě zvládá odloučení od rodičů. Pomáháme dítěti se adaptovat na prostředí mateřské školy. Umožňujeme dětem si do MŠ nosit plyšáky. Úzce spolupracujeme s rodiči při osamotňování dítěte. Průběh adaptace na MŠ zaznamenáváme do složky dětí.

Myšlenkové operace a procesy

V naší mateřské škole se děti učí pravidelnosti, symetrii, rytmu a zákonitostem prostřednictvím různých aktivit, které jsou přizpůsobeny jejich individuálním potřebám a schopnostem. Pravidelnosti, rytmus, symetrie a zákonitosti jsou přirozenou součástí mnoha rovin našeho života. Jejich sledování v rozmanitých prostředích a na různých tématech významně obohacuje rozvoj dítěte. Proto využíváme převážně běžné situace a prostředí pro jejich uplatnění a sledování. Volíme vhodné situační učení a aktivity, které navrhujeme tak, aby byly zábavné a zároveň vzdělávací, což dětem umožňuje učit se prostřednictvím hry a praktických zkušeností.

Představivost, fantazie, tvořivost

V mateřské škole vytváříme příležitosti a podněty, které budou stimulovat zájem dítěte o rozmanité způsoby vyjadřování představ (umělecké, literární, pohybové, polytechnické). Podněcujeme u dítěte zájem o zachycování skutečnosti ze svého okolí a vyjadřování svých vjemů pomocí různých technik i s využitím digitálních technologií. Vytváříme atmosféru podporující zaujetí dítěte pro činnost a podporujeme individuální vyjádření dítěte. Nabízíme dětem hudební, výtvarné, literární, pohybové a jiné podněty, při nichž mohou rozvíjet své představy a zpracovávat je podle své fantazie.

Jazyk a řeč

Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, porozumění, naslouchání). Rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu, osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (hudební, výtvarné, dramatické, pohybové).

Předčtenářské dovednosti

Rozvoj předčtenářských dovedností je zásadní pro celkový rozvoj dítěte a jeho budoucí úspěch ve škole, proto v mateřské škole dáváme dětem prostor k tomu, aby měly přístup ke knihám a časopisům a mohly si tak vybrat podle svého zájmu, které knihy, časopisy si prohlédnou. Odebíráme dětské časopisy, ze kterých čerpají pedagogové, ale zároveň je nabízíme i dětem k prohlížení. Děti vedeme k tomu, aby si mohly vybrat knihy nebo časopisy podle svého zájmu. Vytváříme podnětné prostředí, ve kterém mají děti k dispozici pestrou nabídku knih, vhodný prostor.

Předmatické představy

Předmatické dovednosti jsou klíčové pro rozvoj základních matematických představ a logického myšlení u dětí v předškolním věku. Tyto dovednosti zahrnují schopnost rozpoznávat a porovnávat množství, tvary, velikosti, orientaci v prostoru a časové pojmy. Rozvíjení těchto dovedností pomáhá dětem připravit se na formální matematické vzdělávání ve škole.

Naším cílem je, aby se děti před vstupem do školy naučily rozřadit, vybrat, spárovat a zkombinovat věci na základě jejich vlastností. K tomu využíváme materiál, který je k dispozici jak v MŠ, tak v přírodě. Zařazujeme během dne hry s geometrickými tvary, číselné písničky a básničky, hry s časem (např. dějová posloupnost podle obrázků). Předmatické dovednosti se snažíme zařazovat do všech činností během dne.

Dítě, ten druhý a společnost

Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti

Cílem je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému. Naučit žít dítě mezi lidmi, zvládat děje a změny, které život přináší. Zaměřujeme se na komunikaci s dětmi, spolupráci při činnostech, komunikaci s dospělým, adaptaci v novém prostředí, sociabilitu, socializaci, kamarádství, spolupráci. K dosažení cílů využíváme: vstřícnou komunikaci, ohleduplné chování; společenské hry a aktivity; činnosti ve dvojicích a skupinkách se vzájemnou pomocí; hry podporující dětská přátelství; hry s určenými pravidly; komunikativní kruh, společné řešení konfliktů a sporů; hry a činnosti podporující ohleduplnost a ochotu podřídit se druhému; poslech příběhů a pohádek na téma vztahů mezi lidmi.

Základy etikety a morální hodnoty

Učíme děti se chovat zdvořile, ohleduplně, laskavě, empaticky v kontaktu s dospělými a dětmi. Děti učíme nápodobou. Jdeme dětem příkladem. Chováme se během dne zdvořile, šetrně k věcem, hračkám. Navštěvujeme s dětmi různá místa a prostředí, která vyžadují specifické chování. Učíme se nahlížet na otázky spravedlnosti v různých situacích kolem nás. Učíme se pravidla společenského soužití. Pravidla ve třídě utváříme spolu s dětmi v návaznosti na aktuálně vzniklé situace, společně vytváříme vizualizaci, kterou vyvěsíme na viditelném místě. Učíme děti pracovat s pravidly. Pozorujeme, zda si děti pravidla osvojily. Učíme děti dodržovat pravidla her a jiných činností. Děti se učí řešit konflikty dohodou. Učíme děti, že jejich názor je pro nás důležitý.

Svět lidí a kultury

Naším cílem je uvést dítě do společenství ostatních lidí, do světa kultury a umění. Naučit dítě přijmout všeobecně uznávané společenské, morální a estetické hodnoty, utvářet společenskou pohodu. Podporujeme rozvoj podvědomí dítěte o místě, kde žije. Rozvíjíme kladný vztah dítěte k naší zemi, podvědomí o České republice, státních symbolech, tradicích a historii naší země. Učíme děti přijímat rozmanitost lidí a vnímat je jako přirozenou. Seznamujeme děti s digitálním světem, jednáním a chováním v něm. Učíme děti identifikovat rizikové chování a obezřetnosti při setkání s neznámými dětmi a dospělými. Zaměřujeme se na:

společenská pravidla a návyky, zařazení do třídy, skupiny, kulturu, umění.

Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování

(tvoříme, malujeme, kreslíme, modelujeme, zpíváme, tancujeme, vyprávíme, dramatizujeme)

Učíme děti prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností. Vytváříme příležitosti ke hře na tělo. Využíváme hudební i improvizované nástroje. Využíváme receptivní činnosti pro poslech říkadel, hudebních skladeb a písní. Propojujeme činnosti vokální, rytmické a hudebně pohybové, instrumentální a poslechové, podporujeme tvořivost dětí. Vybíráme vhodnou hudební produkci pro podporu pohybových činností. Propojujeme dětské písně s pohybovým a instrumentálním doprovodem. Respektujeme charakter písní a doplňujeme je dechovými, artikulačními a hlasovými cvičeními. Vybíráme časově přiměřené poslechové skladby seznamující děti s hudebními nástroji, s hudebními žánry, druhy a styly. Hudbu propojujeme s pohybem, výtvarnými činnostmi a relaxací. Využíváme činnosti zaměřené na poznávání a rozlišování různých rolí. Podporujeme fantazii dětí, kultivujeme estetické vnímání a třibení vkusu. Nabízíme příležitosti pro tvůrčí činnosti z tradičních i přírodních materiálů a podporujeme experimentování s rozmanitými materiály.

Dítě a svět

Cílem je učit dítě rozumět přírodě a lidem, světu okolo nás. Zaměřujeme se na poznatky, sociální informovanost, adaptabilitu ke změnám, vztah k životnímu prostředí.

Poznávání světa a přírody

K dosažení cílů využíváme: poznávání přírody, kultury a techniky; sledování jevů a dějů v nejbližším okolí; manipulaci a experimentaci s různými materiály a surovinami; motivované hravé aktivity, hry s ekologickou tematikou; pozorování a poznávání životního prostředí, poznávání ekosystémů; pěstitelské a chovatelské činnosti; vlastní péči o školní prostředí, zahradu a blízké okolí; práci s obrazovým materiálem, využívání

encyklopedií; poznávání místní kultury a prostředí; poznávání jiných kultur formou besed, přednášek apod.; hry na otázky a odpovědi, diskuze nad problémy v oblasti ekologie, ochrany zdraví před působením škodlivin, o zdraví člověka.

Životní prostředí a jeho ochrana

V mateřské škole vedeme děti k samostatné péči o prostředí v blízkém okolí. Dáváme dětem možnost prožít pocit radosti z vlastní i společné práce a jejích výsledků. Zdůvodňujeme význam udržování pořádku pro nás i životní prostředí. K tomu využíváme obrázky, knihy, prostředí kolem mateřské školy, smyslovou zahradu. Používáme řadu pomůcek a náradí, využíváme zkušenosti dětí. Povídáme si s pomocí obrázků a knih s dětmi o tom, co nám udržování pořádku přináší. Při pobytu venku dbáme na pořádek, všímáme si případného nepořádku a reagujeme na něj. Používáme ochranné prostředky. Na Den Země seznamujeme děti s činnostmi, které pozitivně ovlivňují životní prostředí a upozorňujeme na ty, které životnímu prostředí škodí. Na příkladech dětem ukazujeme důsledky necitlivého zásahu do přírody, a naopak šetrné péče. Pozorujeme, experimentujeme, měníme podmínky, co životnímu prostředí škodí nebo prospívá. V mateřské škole máme nádoby na tříděný odpad, které využíváme každý den s dětmi. Společně s dětmi pěstujeme rostliny, pozorujeme je a zjišťujeme, co pro růst potřebují. Ochutnáváme s dětmi výpěstky, využíváme je k dochucování jídel, vaření, sušení.

Bezpečné chování

Učíme děti reagovat na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. Každý rok zveme do mateřské školy členy IZS, kteří pořádají pro děti preventivní programy. Předvádíme různé modelové situace, ve kterých se děti učí rozeznávat nebezpečí. Povídáme si, jak je vhodné se v konkrétní situaci chovat a vyhnout se nebezpečí. Používáme řadu obrázků, digitálních pomůcek. Učíme děti dodržovat pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí. Seznamujeme děti s pravidly při pohybu na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání. Pozorujeme a oceňujeme bezpečné jednání. Navštěvujeme dopravní hřiště. Umožňujeme dětem pohyb na koloběžkách, odrážedlech a kolech a dbáme při tom na používání ochranných pomůcek. Cestujeme s dětmi hromadnou dopravou.

6.2 Integrované bloky

Vzdělávací obsah vychází z RVP PV a je přizpůsoben potřebám dětí se zrakovým postižením. Vzdelávací obsah ŠVP je členěn do pěti integrovaných bloků. Tyto integrované bloky na sebe vzájemně navazují, doplňují se a prolínají se, jsou v nich obsaženy oblasti vzdělávání (biologická, psychologická, sociokulturní a environmentální). Integrované bloky umožňují pedagogům rozpracování podtémat v třídních vzdělávacích programech s ohledem na konkrétní skupinu dětí. Témata se mohou prolínat a opakovat. Obsah integrovaných bloků rozvíjí intelektové i praktické schopnosti a dovednosti dětí. Vychází z přirozených potřeb, individuálních možností dětí, z vývojových specifík předškolních dětí, ze speciálních vzdělávacích potřeb dětí. Je zaměřen na vytváření základních klíčových kompetencí předškolního věku. Každé dítě dosahuje očekávaných výsledků v míře odpovídající jeho individuálním možnostem.

I. Já a moje školka

Cíle:

- adaptace dítěte,
- orientace v prostředí,
- navazování vztahů,
- vytváření pocitu bezpečí.

Kompetence:

- dítě zvládá základní orientaci ve třídě,
- rozlišuje vlastnosti předmětů,
- komunikuje s dospělými i vrstevníky,
- dodržuje jednoduchá pravidla.

Činnosti:

- seznamovací hry,
- orientační hry,
- smyslové aktivity,
- prohlídka prostředí, hmatové značky,
- hmatové, sluchové hry (multisenzorické pomůcky).

Očekávané výsledky učení:

- dítě zvládá základní orientaci v prostorech mateřské školy, na školní zahradě a nejbližším okolí mateřské školy,
- začíná ovládat jednoduchou sebeobsluhu, hygienické návyky a pracovní návyky,
- lépe ovládá své tělo – chůze je přirozená, bez strachu po rovině, zvládá chůzi za zvukovým signálem, zvládá běžné cviky (dřep, leh, sed a cviky v těchto polohách),
- běží beze strachu po rovině,
- správně drží tělo,
- koordinace oko ruka se zlepšuje, je schopno vnímat změny postojů a poloh v nízkých polohách (nelokomoční cvičení),
- začíná se orientovat v pravolevé orientaci,
- dítě je schopno rozlišit sluchově hluky, zvuky; určit, přiřadit, roztrždit zrakově stejné, hmatově najít stejné předměty, pojmenovat je, čichově poznat základní pachy a vůně, chuťově rozlišit základní chuťové vlastnosti (kyselé, hořký, sladký, slaný),

- dítě zvládne základní pohybové dovednosti (běh, chůzi, lezení), koordinaci pohybů, které ovládají dechové svalstvo,
- zvládá základní lokomoční pohyby,
- má základní pohybové návyky,
- zdokonalilo si jemnou a hrubou motoriku, obratnost prstů,
- osvojilo si poznatky o svém těle, získalo povědomí o způsobu osobního zdraví a bezpečí,
- lépe ovládá správný úchop (psací náčiní, příboru, lžice).

II. Poznávám svět všemi smysly, podzim kolem nás

Cíle:

- rozvoj hmatu, sluchu a čichu,
- stimulace zraku,
- rozvoj poznávání.

Kompetence:

- dítě využívá smysly k poznávání,
- rozlišuje zvuky a struktury,
- poznává přírodu hmatem,
- aktivně zkoumá okolí.

Činnosti:

- hmatové hry,
- zvukové hádanky,
- práce s kontrastem,
- multisenzorické činnosti.

Očekávané výsledky učení:

- dítě zná své jméno, jména kamarádů, pedagogů (alespoň vlastní jméno),
- dítě pojmenovává (ukazuje, najde) předměty, kterými je obklopeno, s kterými přichází denně do kontaktu,
- dle individuálních možností vypráví příběh s vizuální kontrolou,
- rozliší některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umí je používat (čte piktogramy, chápe obrázkové čtení),
- prodloužila se doba záměrného soustředění a pozornosti,

- dítě třídí, přiřazuje, ukazuje a pojmenuje základní geometrické tvary,
- záměrně pozoruje a popisuje dění okolo sebe, je soustředěné,
- dítě třídí předměty podle druhu, barvy, tvaru,
- dokáže zaintonovat jednoduchou píseň, zopakovat jednoduché říkadlo,
- dítě zná základní barvy, umí je rozeznat, pojmenovat,
- dítě umí pojmenovat, roztrždit ovoce a zeleninu,
- pozná některé druhy ovoce a zeleniny podle jejich vlastností,
- dítě třídí přírodniny podle daných vlastností (jedné, dvou – podle individuálních možností dětí, barvy, velikosti),
- dítě rádo kreslí, vyjadřuje se rozmanitými výtvarnými technikami, nakreslí postavu,
- dítě si rádo prohlíží knížky, obrázky, fotografie k daným tématům.

III. Umím se o sebe postarat, zima a tradice

Cíle:

- rozvoj sebeobsluhy,
- podpora samostatnosti,
- rozvoj motoriky,
- sociální vztahy,
- kulturní zvyky.

Kompetence:

- dítě zvládá základní sebeobsluhu,
- orientuje se v denním režimu,
- zapojí se do aktivit,
- bezpečně se pohybuje.

Činnosti:

- trénování oblékání, sebeobsluhy,
- stolování,
- orientace v prostoru,
- pohybové aktivity,
- hudba, tvoření.

Očekávané výsledky učení:

- dítě je ohleduplné k druhému,
- spolupracuje ve skupině,
- spolupracuje s ostatními, všímá si potřeb druhých, má ohled na druhé, pomáhá slabšímu, mladšímu kamarádovi,
- dokáže přiměřeně vyjádřit své city a pocity,
- dokáže obdarovat, pomáhat,
- zná některé vánoční zvyky a tradice, zazpívá koledu,
- uvědomuje si své citové prožitky, snaží se být citlivý k lidem,
- uvědomuje si vztah k nejbližším členům své rodiny, vztah k mamince,
- zapamatuje si jednoduché říkanky a spojí je s pohybem, rytmitizuje, určí počet slabik.

IV. Lidé kolem nás, jaro**Cíle:**

- rozvoj sociálních vztahů,
- komunikace,
- respekt k druhým,
- pozorování změn,
- orientace.

Kompetence:

- dítě spolupracuje,
- vyjadřuje své potřeby,
- spolupracuje,
- respektuje pravidla.

Činnosti:

- komunitní kruh,
- dramatizace,
- kooperativní hry,
- modelové situace.

Očekávané výsledky učení:

- chápe význam a strukturu rodiny,
- ví, že rodina ochraňuje naše osobní soukromí a bezpečí,

- určí charakteristické znaky jara,
- prožívá radost z přípravy na velikonoční svátky,
- vnímá velikonoční výzdobu třídy, mateřské školy,
- vypráví zážitky a dovede sdělit hlavní myšlenku příběhu, pohádky.

V. Příroda a svět kolem nás, léto

Cíle:

- poznávání přírody,
- rozvoj environmentálního vnímání,
- vytváření vztahu k okolí.

Kompetence:

- dítě poznává přírodní materiály,
- vnímá změny v přírodě,
- hodnotí své zážitky,
- chrání životní prostředí,
- dodržuje pravidla.

Činnosti:

- vycházky,
- práce s přírodninami,
- smyslové poznávání,
- sezónní aktivity,
- pohybové hry

Očekávané výsledky učení:

- dítě začíná chápat rozdíl života lidí na vesnici a ve městě,
- má poznatky o přírodě, pozná, ukáže,
- pojmenuje některé druhy jarních květů a jejich částí,
- pomáhá při péči o rostliny,
- pozná a pojmenuje (ukáže) domácí a hospodářská zvířata, jejich mláďata, zná jejich užitek,
- zná povolání rodičů, povolání lidí,

- pojmenuje (ukáže) dopravní prostředky, rozlišuje typy dopravních prostředků podle druhu pohybu (vodní doprava, vzdušná doprava, silniční a kolejová doprava),
- je seznámen s technickým pokrokem ve vývoji dopravních prostředků,
- zná pravidla bezpečnosti pohybu chodců,
- zná význam některých dopravních značek,
- rozumí světelné signalizaci pro chodce a dopravní prostředky,
- má povědomí o ekologii Země (třídění odpadu, životní prostředí).

6.3 Zpracování integrovaných bloků na úrovni třídy (východiska pro plánování, přípravu a realizaci)

Východiska pro plánování na úrovni třídy:

1. Pedagogická diagnostika: Plánování nevychází z kalendáře, ale z aktuálního vývojového stupně, zájmů, potřeb a unavitelnosti dětí v dané třídě. U dětí se zrakovým postižením je klíčovým podkladem doporučení SPC a aktuální stav zrakových funkcí.
2. Časová flexibilita: Třídní bloky nemají pevné časové ohraničení. Jsou živým mechanismem – učitelka může blok zkrátit, nebo naopak prodloužit (např. pokud téma děti silně zaujme nebo pokud nácvik určité hmatové/prostorové dovednosti vyžaduje více času).
3. Propojenost: Každé téma na úrovni třídy v sobě organicky spojuje všechny vzdělávací oblasti i klíčové kompetence.

Před zahájením plánování konkrétního třídního vzdělávacího programu – podbloku učitelka vyhodnotí aktuální složení třídy. Zjišťuje, jaké dovednosti (hmatové, sluchové, prostorové) je nutné u dětí se zrakovým postižením posílit, aby se mohly plnohodnotně zapojit do plánovaných činností s intaktními vrstevníky.

Učitelka rozpracuje rámcové téma ŠVP do konkrétních podtémat blízkých dětem. Stanoví:

- Konkrétní a měřitelné očekávané výsledky učení pro danou skupinu dětí.
- Specifické (redukováné/upravené) cíle pro děti se slabozrakostí.
- Nabídku činností tak, aby oslovovala všechny smysly (multisenzoriální přístup).

Při samotné realizaci činností učitelka (ve spolupráci s asistentem pedagoga) uplatňuje specifické tyflopédické metody. Činnosti jsou upravovány v reálném čase podle aktuální míry zrakové únavy dětí.

Po skončení bloku učitelka zaznamená do evaluačního archu třídy a do diagnostických portfolií dětí, zda bylo dosaženo očekávaných výsledků učení a jaké podněty přecházejí do dalšího plánovacího cyklu.

Aby byla zajištěna průchodnost integrovaných bloků pro děti se zrakovou vadou, dodržují učitelky na úrovni třídy tato didaktická pravidla:

Předvídavost a časový náskok: Pokud bude třída v rámci bloku pracovat s novým prostorem (např. odchod na výstavu, změna uspořádání tělocvičny), učitelka nebo asistent pedagoga s dítětem tento prostor natrasuje v předstihu (např. ráno před příchodem ostatních dětí).

1. Modifikace grafických úloh: Pracovní listy pro grafomotoriku jsou pro slabozraké děti překreslovány černým fixem s tlustou stopou (min. 2–3 mm) na matný papír.
2. Smyslová rovnováha: Pokud integrovaný blok obsahuje činnost náročnou na zrakové vnímání (např. prohlížení knihy), bezprostředně po ní v TVP následuje činnost relaxační, pohybová nebo čistě sluchová.

7 Specifika vzdělávání dětí se zrakovým a jiným postižením

Naše mateřská škola poskytuje předškolní vzdělávání dětem s různým typem postižení. Přijímáme děti především se speciálními vzdělávacími potřebami. Volba metod a výchovných postupů vychází z individuálních a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, jeho možnostech, aktuálním fyzickém a psychickém stavu. Prostředkem k dosažení výstupů je získání klíčových kompetencí, důležitých pro osobní rozvoj každého dítěte. Jedná se o kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikační, kompetence osobnostní a sociální, podnikavosti a pracovní, k řešení problémů, kulturní, digitální a k občanství a udržitelnosti. Za účelem dosažení vytčených cílů používáme metody: hru, individuální přístup, speciálně pedagogické metody (reedukaci, kompenzaci, rehabilitaci), úzkou spolupráci s rodiči, spolupráci s odborníky, s pracovníky PPP, SPC, s organizacemi a nadacemi.

Při vzdělávání dětí se zrakovým postižením škola:

- respektuje individuální míru postižení,
- využívá speciální pomůcky,
- podporuje rozvoj kompenzačních smyslů,
- poskytuje zvýšenou podporu při orientaci,
- využívá slovní instrukce a popis,
- přizpůsobuje prostředí bezpečnému pohybu,
- podporuje sociální začlenění dítěte.

Podpora může zahrnovat:

- individuální vzdělávací plán,
- asistenta pedagoga,
- úpravu prostředí,
- speciálněpedagogickou péči,

- spolupráci se SPC.

8 Evaluace školy

Evaluace je zaměřena na:

- naplňování cílů ŠVP,
- individuální pokroky dítěte, efektivitu podpůrných opatření,
- kvalitu vzdělávacího prostředí,
- spolupráci s rodinou.

Nástroje evaluace

- pedagogická diagnostika,
- portfolia dětí,
- hospitace,
- konzultace s rodiči,
- týmové porady,
- spolupráce se SPC.

Autoevaluace naší mateřské školy představuje systematický proces sebereflexe, který umožňuje sledovat kvalitu vzdělávání, podmínek a podpory poskytované dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Cílem této tabulky je přehledně zachytit klíčové oblasti pedagogické práce, identifikovat silné stránky i oblasti ke zlepšení a podpořit profesní růst celého týmu.

Oblast autoevaluace	Cíl autoevaluace	Kritéria hodnocení	Metody a nástroje autoevaluace	Termín / Frekvence	Odpovědnost učitelů a dalších pracovníků	Hodnocení (1–5)	Návrhy na zlepšení
Podmínky vzdělávání, personální zajištění	Zajistit bezpečné, podnětné a přístupné prostředí pro děti se ŠVP, speciální	Dostupnost pomůcek, přizpůsobení prostoru, kvalifikovaní pracovníci	Pozorování, rozhovory s pedagogy	Průběžně	Ředitelka, zástupkyně, učitelé, asistenti,		

	pedagogy a asistenty						
Průběh vzdělávání	Vytvořit strukturovaný režim dne s ohledem na potřeby dětí	Pravidelnost, flexibilita, respekt k individuálním potřebám	Analýza denního režimu, zpětná vazba od rodičů, dětí, hospitace, diagnostická portfolia	Průběžně	Učitelé, asistenti pedagoga, vedení		
Vzdělávací obsah	Zajistit obsah vzdělávání v souladu s RVP PV	Soulad s RVP PV, přizpůsobení IVP, rozvoj kompetencí	Rozbor ŠVP, pedagogická dokumentace	1× ročně	Učitelé, vedení		
Individualizace	Podporovat individuální rozvoj každého dítěte	Respekt k možnostem dítěte, podpora silných stránek	Portfolio dítěte, pozorování, konzultace, škálování, odborné zprávy, zpětná vazba z hospitace	Průběžně, min. 1× měsíčně	Vedení, učitelé, odborníci		
Klima školy	Vytvářet pozitivní, bezpečné a respektující prostředí	Vztahy mezi dětmi, učiteli, důvěra, spolupráce	Dotazníky, rozhovory, pozorování	1× ročně	Ředitel, zástupce, učitelé, asistenti,		
Spolupráce s rodinou	Posilovat partnerskou spolupráci s rodiči	Komunikace, zapojení do aktivit, informovanost	Dotazníky pro rodiče, třídní schůzky, akce, twigsee aplikace, nástěnky, web	Průběžně, min. 1× ročně	Učitelé, vedení školy, asistenti,		

Profesní rozvoj pedagogů	Podporovat odborný růst pedagogických pracovníků a začínajících učitelů	Účast na vzdělávání, reflexe praxe, hospitace	Sebehodnocení, plán DVPP, mentoring, zpětná vazba z hospitací	Průběžně	Vedení, učitelé, asistenti,		
Hodnocení pokroku dětí	Sledovat individuální pokrok a potřeby dětí	Dokumentace vývoje, spolupráce s odborníky	Portfolio, záznamy z pozorování, konzultace, odborné zprávy, diagnostická portfolia	Průběžně	Učitelé, asistenti,		
Spolupráce s odborníky	Efektivně spolupracovat se SPC, PPP, psychology, terapeutky	Využití doporučení, koordinace péče	Záznamy z konzultací, plán podpory dítěte, odborné zprávy	Průběžně	Učitelé, vedení školy, odborní pracovníci		
Funkčnost a srozumitelnost dokumentu	Zajistit, aby ŠVP a další dokumenty byly srozumitelné a použitelné pro všechny pedagogy	Jasnost, přehlednost, dostupnost	Rozbor dokumentace, zpětná vazba od učitelů	1 × ročně	Ředitel, koordinátor ŠVP		
Vzdělávací strategie	Uplatňovat vhodné vzdělávací strategie s ohledem na učení dětí	Aktivizující metody, podpora samostatnosti	Hospitace, sebereflexe, sdílení praxe	Průběžně	Vedení, učitelé,		
Pedagogická diagnostika	Zajistit funkčnost procesu	Relevance nástrojů, pravidelnost,	Diagnostické záznamy, konzultace,	3 × ročně	Učitelé,		

	pedagogického diagnostikování	využití výstupů	portfolio, škálování				
Individualizované vzdělávání	Zajišťovat vzdělávání vycházející z aktuálních potřeb, možností a zájmů dítěte	Soulad s IVP, flexibilita, podpora zájmů	Portfolio, rozhovory, pozorování, zpětná vazba z hospitace	Průběžně	Vedení, učitelé,		
Očekávané výsledky vzdělávání	Dodržet očekávané výsledky ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích	Soulad s RVP, rozvoj kompetencí	Rozbor ŠVP, pedagogická dokumentace	1× ročně	Učitelé, vedení školy		
Reflexe a sebehodnocení	Podporovat kulturu sebereflexe a profesního růstu	Pravidelné hodnocení vlastní práce, sdílení	Sebehodnotící listy, hodnocení třídy, mentoring, rozhovory	1× ročně	Učitelé, asistenti		

Tabulka zahrnuje 15 oblastí, které reflektují nejen organizační, personální a materiální podmínky vzdělávání, ale také pedagogickou diagnostiku, strategie, průběh a očekávané výsledky vzdělávání, spolupráci s rodinou i odborníky a kulturu sebereflexe.

9 Závěrečná ustanovení

Školní vzdělávací program je otevřený dokument, který je průběžně aktualizován v souladu s legislativními změnami, potřebami dětí a zkušenostmi pedagogického týmu.